

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:497

av Sanne Eriksson (S)

Bevarande av nyckelharpan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna för en bredare finansiering för nyckelharpan bevarande och nyckelharpsbyggarutbildningen vid Eric Sahlström-institutet.

Motivering

Eric Sahlström-institutet (ESI) är ett betydande kulturcentrum i Sverige. ESI är också ett svenskt nyckelharpscentrum med internationellt nätverk som arbetar för att stärka den folkliga musiken och dansen.

Redan när institutet bildades för drygt 15 år sedan var ambitionen att ESI ska bidra till att alla ska få möta folkmusik, folksång och folkdans samt vara ett nav för kunskap och utbildning och ett centrum i världen för nyckelharpan. Förutom de ettåriga yrkesutbildningarna, kortare och längre kurser och helgöverläggningar har ESI haft nordiskt samarbete om folkmusikinstrument. Dessutom har ESI ingått i EU-projekt med Tyskland och Italien om nyckelharpan och nyckelharpsutbildningar.

En annan viktig del är att säkerställa kunskapen om byggandet av nyckelharpor – ett av våra äldsta immateriella kulturarv – och att erbjuda tillgång till instrumenten. ESI:s projekt att bygga barnnyckelharpor blev framgångsrikt och nyckelharporerna är nu ute i landet.

Trygga ett immateriellt världskulturarv

Under våren ansökte ESI om ackreditering hos Unesco för att bistå den beslutande kommittén med rådgivning. Kunskapen om hur man bygger en nyckelharpa är idag hotad. Världens alla nyckelharpsbyggare är lättträknade. Men flera av dem med stort

professionellt kunnande är mer eller mindre knutna till nätverket runt Eric Sahlström-institutet. Antalet professionella nyckelharpsmusiker växer dock, vilket tydligt syns på både scener runt om i världen och inte minst på våra svenska musikhögskolor. Likaså växer intresset för instrumentet, i synnerhet ur ett internationellt perspektiv.

Med en obruten tradition på flertalet sekler i hur man spelar nyckelharpa är det naturligt att världens alla blickar vänds mot Sverige och Uppland när det kommer till nyckelharpan. Den kunskap som byggts upp under årens lopp riskerar att gå förlorad om inte åtgärder sätts in. Eftersom byggarnas marknad är begränsad är det idag få som väljer att investera de år av träning som krävs för att nå en relevant hantverksskicklighet. Det kommer inom en alltför snar framtid att medföra att det inte längre finns någon kompetens att bygga instrument av kvalitet för att tillmötesgå behoven hos den växande skaran professionella musiker.

Flera åtgärder krävs för att trygga kunskapen kring bygge av nyckelharpan. Bland annat behövs en kartläggning och dokumentation av de professionella byggare som ännu är verksamma. Insatser för att öka intresset för nyckelharpan som instrument på en internationell arena behöver också ses över.

Intresset för nyckelharpan ökar idag, i synnerhet ur ett internationellt perspektiv. Det märks inte minst när utövande nyckelharpister från hela världen varje år söker sig till Sverige och Uppland för att förkovra sig i sitt musicerande genom att delta i sommarkurser.

Genom att öka kontaktytorna mellan utövande nyckelharpsmusikanter från Sverige och hela världen, byggare av instrumentet, forskare, publik och intresserade skulle många nyttoeffekter kunna uppnås.

Folkmusiktraditionen och nyckelharpan som del av varumärket Sverige skulle få ytterligare kanaler utomlands; likaså skulle den internationella marknaden för professionella folkmusiker öka. Interkulturella samarbeten skulle här få en utmärkt grogrund.

Sanne Eriksson (S)